

Rekabet Kurumu Başkanlığından,

REKABET KURULU KARARI

Dosya Sayısı : 2013-4-30 (Muafiyet)
Karar Sayısı : 13-47/644-282
Karar Tarihi : 13.08.2013

A. TOPLANTIYA KATILAN ÜYELER

Başkan : Prof. Dr. Nurettin KALDIRIMCI
Üyeler : Doç. Dr. Mustafa ATEŞ, Dr. Murat ÇETİNKAYA
Reşit GÜRPINAR, Fevzi ÖZKAN

B. RAPORTÖRLER: Dr. Ali Fuat KOÇ, Bahar ERSOY

C. BİLDİRİMDE

BULUNANLAR : Mercedes Benz Türk A.Ş.
Temsilcileri: Av. Gönenç GÜRKAYNAK, Av. K. Korhan YILDIRIM,
Av. Rami Arda YÖRÜKOĞLU, Av. Sinem UĞUR
Çitlenbik Sok. No:12 Yıldız Mah. 34349 Beşiktaş/İstanbul

- (1) **D. DOSYA KONUSU:** Mercedes-Benz markalı kamyonların satışına ilişkin olarak Mercedes-Benz Türk A.Ş. ve Gelecek Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. arasında imzalanan yetkili satıcılık sözleşmesine bireysel muafiyet tanınması talebi.
- (2) **E. DOSYA EVRELERİ:** Kurum kayıtlarına 26.04.2013 tarihinde giren başvuru üzerine düzenlenen 16.07.2013 tarih ve 2013-4-30/MM sayılı Muafiyet/Menfi Tespit Ön İnceleme raporu görüşülerek karara bağlanmıştır.
- (3) **F. RAPORTÖR GÖRÜŞÜ:** İlgili raporda; bildirim konusu sözleşmeye 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un 5. maddesi çerçevesinde bireysel muafiyet tanınabileceği ifade edilmiştir.

G. İNCELEME VE DEĞERLENDİRME

G.1. İlgili Pazar

- (4) Dosya mevcudu bilgiler çerçevesinde, ilgili ürün pazarı "yeni kamyonların dağıtım, satış ve pazarlama hizmetleri", ilgili coğrafi pazar ise "Türkiye" olarak belirlenmiştir.

G.2. Bildirim Konusu Sözleşme

- (5) Mercedes-Benz Türk A.Ş. (Mercedes) ile Gelecek Otomotiv Sanayi ve Ticaret A.Ş. (Gelecek Otomotiv) arasında akdedilen ve 01.01.2007 tarihinde yürürlüğe giren yetkili satıcılık sözleşmesi, Mercedes-Benz markalı kamyonların Gelecek Otomotiv tarafından yeniden satışa sunulmasına ilişkin hak ve yükümlülükleri düzenlemektedir. Mercedes tarafından üretim ve/veya dağıtım yapılan diğer motorlu araçlar (otomobil, otobüs, hafif ticari araç vs.) sözleşmenin konusu ve kapsamına girmemektedir. Bunun yanı sıra bildirim formunda, taraflar arasında hâlihazırda her bir ürün grubu için ayrı imzalanmış yetkili servis sözleşmesinin bu bildirim konusu ve kapsamına girmediği belirtilmektedir.
- (6) Bildirim konusu yetkili satıcılık sözleşmesi örnek niteliğinde olup, Mercedes tarafından Mercedes-Benz markalı kamyonların satışı için yetki verilen tüm yetkili satıcılar ile Mercedes arasında standart olarak akdedilmektedir.

G.3. Değerlendirme

G.3.1. 2005/4 sayılı Tebliğ Kapsamında Değerlendirme

- (7) Bildirime konu yetkili satıcılık sözleşmesinde Mercedes-Benz marka yeni kamyonların dağıtım, satış ve pazarlama hizmetlerinin niceliksel seçici dağıtım sistemine göre seçilmiş yetkili satıcılar tarafından yerine getirilmesine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır.

13-47/644-282

- (8) Niteliği dikkate alınarak, bildirim konusu yetkili satıcılık sözleşmesi 2005/4 sayılı Motorlu Taşıtlar Sektöründeki Dikey Anlaşmalar ve Uyumlu Eylemlere İlişkin Grup Muafiyeti Tebliği Kapsamında değerlendirilmiştir.
- (9) 2005/4 sayılı Tebliğ'in 4. maddesi grup muafiyetinin uygulanması için anlaşmaların uyması gereken genel koşulları belirlemektedir. Söz konusu maddenin ilk fıkrasında muafiyet hükümlerinin, motorlu taşıt veya yedek parça ya da bakım ve onarım hizmeti pazarında sağlayıcının pazar payının %30'u; motorlu taşıtların dağıtımı için niceliksel seçici dağıtımın tercih edildiği anlaşmalarda ise %40'ı geçmemesi durumunda uygulanacağı belirtilmektedir.
- (10) Her ne kadar Mercedes ile Gelecek Otomotiv arasında akdedilen ve 01.01.2007 tarihinde yürürlüğe giren yetkili satıcılık sözleşmesinin "Giriş" kısmında, niceliksel ve niteliksel seçici dağıtım sisteminin benimsendiği belirtilmekteyse de; Mercedes tarafından 15.04.2013 tarihinde Gelecek Otomotiv'e gönderilen Tadil Layihası'nda söz konusu düzenlemenin "niceliksel seçici dağıtım sistemi" olarak değiştirildiği ve söz konusu değişikliğin Gelecek Otomotiv tarafından kabul edilip imzalanarak bir örneğinin Mercedes'e gönderildiği anlaşılmıştır. Buna göre, taraflar Mercedes-Benz marka yeni kamyonların dağıtım, satış ve pazarlama hizmetleri bakımından niceliksel seçici dağıtım sistemini benimsemiştir.
- (11) Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) 2012 yılı verilerine göre, Mercedes-Benz marka yeni kamyonların dağıtımı, satışı ve pazarlanması hizmetlerine ilişkin pazar payının %43 olduğu görülmektedir. Bu bağlamda, 2005/4 sayılı Tebliğ'de niceliksel seçici dağıtım sistemine ilişkin getirilen pazar payı eşiği aşıldığından, bildirim konu sözleşmenin ilgili Tebliğ kapsamında değerlendirilmesi mümkün değildir.

G.3.2. Bireysel Muafiyet Değerlendirmesi

- (12) 4054 sayılı Kanun'un 5. maddesinde belirtilen iki olumlu, iki olumsuz koşulun birlikte karşılanması halinde, teşebbüsler arası anlaşma, uyumlu eylem ve teşebbüs birlikleri kararları 4. madde hükümlerinin uygulanmasından muaf tutulabilir. Söz konusu koşullar aşağıda değerlendirilmiştir:

a) Malların Üretim veya Dağıtım ile Hizmetlerin Sunulmasında Yeni Gelişme ve İyileşmelerin ya da Ekonomik veya Teknik Gelişmenin Sağlanması

- (13) Yukarıda da ifade edildiği üzere, bildirim konu sözleşmede dağıtım, satış ve pazarlama hizmetleri bakımından niceliksel seçici dağıtım sistemi öngörülmüştür. Niceliksel seçici dağıtım sistemine ilişkin hükümler, etkinliği artırıp maliyet ve riskleri azaltmak suretiyle AR-GE çalışmalarını ve hizmet kalitesini artırmaktadır. Esasen, otomotiv sektöründe bir bayi ağının oluşturulması ve yönetimi, oldukça yatırım, zaman ve kaynak gerektiren riskli bir faaliyettir. Niceliksel seçici dağıtım sistemi ile belirli sayıdaki yetkili satıcı ile muhatap olunmakta, işlem maliyetleri ve bürokratik süreçler azaltılmakta, daha az istihdam ile faaliyetlerin devamlılığı sağlanmakta ve hizmet denetim mekanizmaları kolaylaştırılmaktadır. Bu durum maliyetlerin düşürülmesini, etkinlik ile kalite artışını ve AR-GE çalışmalarının hızlanmasını beraberinde getirmektedir. Ayrıca, niceliksel seçici dağıtım sistemi hizmet kalitesi ve operasyon etkinliğine olanak vermesi itibarıyla markalar arası rekabeti de artırmaktadır.
- (14) Diğer yandan, sözleşmede yer alan tavsiye edilen yeniden satış fiyatına ve azami fiyata ilişkin düzenlemeler yetkili satıcılara önemli referans kaynakları oluşturmakta; böylece yetkili satıcılar hem serbestçe fiyatlarını belirleyebilmekte, hem de fiyatlarını belirlerken Mercedes'in yıllardır faaliyet gösterdiği piyasadaki elde ettiği tecrübeden yararlanabilmektedir.
- (16) Son olarak, sözleşmenin "Satış Şartları" adlı 5 sayılı ekinde yetkili satıcı ile Mercedes arasında belirlenen aylık hedefler, yetkili satıcının Mercedes'ten sipariş edeceği araç sayısının belirlenmesi ve buna bağlı olarak üretim/ithalat planlamalarının yapılması amacıyla hizmet etmektedir. Aylık hedefler, yetkili satıcılara hedeflere ulaşım performansına hak

13-47/644-282

kazanabilmek amacıyla daha fazla araç satabilmek için ürünleri daha ucuz ve rekabetçi koşullarda son kullanıcıya sunmaya teşvik etmekte ve marka içi rekabeti artırmaktadır. Dolayısıyla ilgili sözleşme Kanun'un 5. maddesinin (a) bendinde düzenlenen koşulu karşılamaktadır.

b) Tüketicinin Bundan Yarar Sağlaması

- (17) Niceliksel seçici dağıtım sisteminin etkinliği artırıp maliyet ve riskleri azaltmak suretiyle AR-GE çalışmalarını ve hizmet kalitesini artırmakta olduğu dikkate alındığında, bu durumdan tüketicilerin fayda sağlayacağı açıktır. Nitekim niceliksel seçici dağıtım sisteminden kaynaklanan maliyet tasarrufları ve etkinlikler sayesinde, AR-GE'ye daha çok yatırım yapılabilmekte ve tüketiciler ürün çeşitliliğinden faydalanmaktadır.
- (18) Diğer yandan, sözleşmede belirlenen tavsiye ve tavan fiyatlar sayesinde tüketiciler ürünlerin piyasa değeri hakkında daha kolay bilgi sahibi olmakta, ürünlere ilişkin kolayca karşılaştırma yapabilmekte, bütçelerini ve ödeme planlarını bu bilgilere dayalı olarak çok daha etkin bir şekilde ayarlayabilmektedirler. Bunun yanı sıra tüketicilerin pazarlık gücü ve seçim yapma şansı artmakta, fiyatların yapay bir şekilde artmasının önüne geçilmektedir.
- (19) Sözleşme kapsamında bayilere getirilen alım hedefleri ile birlikte, ürün arzında devamlılığı sağlamakta ve tedarik sıkıntısının önüne geçilmektedir. (.....) ay önceden belirlenecek alım hedefleri sayesinde üretim ve tüketim öngörülebilirliği artmakta, müşterilerin talep ettiği ürüne en kısa sürede ulaşması sağlanmaktadır. Öte yandan, alım hedeflerine ulaşip performans primine hak kazanmaya çalışan bayilerin daha çok ürün satmak amacıyla hareket ettiği dikkate alındığında, bu durumun fiyatların düşmesi, kampanyalar, taksit olanakları ve geç ödeme olanaklarının önünü açması muhtemeldir.
- (20) Sözleşmede marka karışıklığını önlemek üzere getirilen teşhir yeri yükümlülükleri¹ ise, tüketiciler nezdinde gündeme gelebilecek karışıklıkların önlenmesi açısından önemlidir. Söz konusu yükümlülüklerin, tüketicilerin ürünleri daha iyi seçebilmesine ve markalar arasındaki farkları gözetebilmesine yönelik olduğu belirtilmektedir. Bu doğrultuda söz konusu bendin de karşılanmış olduğu anlaşılmıştır.

c) İlgili Piyasanın Önemli Bir Bölümünde Rekabetin Ortadan Kalkmaması

- (21) Yeni kamyonların dağıtım, Türkiye satış ve pazarlama hizmetleri pazarında 2012 yılı sonu itibarıyla 31'i Mercedes'in olmak üzere, toplamda 224 adet bayi bulunmaktadır.
- (22) TÜİK verilerine göre, 2010 ve 2011 yıllarında sırasıyla %37 ve %36 pazar payına ulaşan Mercedes, 2012 yılı sonu itibarıyla pazar payını %43'e çıkarmıştır. Mercedes'i ikinci sırada %17 pazar payına sahip Ford takip etmektedir. Bildirim formunda pazardaki rakiplerin Mercedes'e rekabetçi baskı yaratabilecek büyüklükte ve güçte teşebbüsler olduğu belirtilmektedir. Söz konusu teşebbüslerin bayi sayıları bu savı destekler niteliktedir.
- (23) Dosya mevcudu bilgilerden, Mercedes'in pazar payının rakiplerine nazaran yüksek olduğu görülmekle birlikte, bildirim konu sözleşmenin ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan kaldıracak nitelikte olmadığı anlaşılmıştır. Her şeyden önce, sözleşme herhangi bir münhasırlık veya rekabet yasağı hükmü içermemektedir. Niceliksel seçici dağıtım sistemi, tavsiye fiyat vb. düzenlemeler etkinliği ve markalar arası rekabeti artırıcı bir etkiye sahip bulunmaktadır. Niceliksel seçici dağıtım sisteminde yetkili satıcı sayısı belli olmakla birlikte, tüketicilerin Mercedes'in ve rakiplerinin kamyonlarını gerek birinci elden gerek ikinci elden satın alabileceği birçok yer ve seçenek bulunmaktadır. Diğer yandan, ilgili pazarda faaliyet gösteren Mercedes bayilerinin başka sağlayıcılar ile çalışma imkanının da devam ettiği dikkate alındığında, sözleşmenin ilgili piyasanın önemli bir bölümünde rekabeti ortadan

¹ Sözleşmenin "14.4 Marka Karışıklığının Yasaklanması" başlıklı maddesinde, yetkili satıcının Mercedes-Benz markasından başka markaları da temsil etmesi halinde, meydana gelebilecek marka karışıklığını önlemek amacıyla Mercedes-Benz araçların markaya özgü bir alanda teşhir edileceği düzenlemesi yer almaktadır.

13-47/644-282

kaldırmasının söz konusu olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.

d) Rekabetin (a) ve (b) Bentlerindeki Amaçların Elde Edilmesi İçin Zorunlu Olandan Fazla Sınırlandırılmaması

- (25) Bu kritere ilişkin olarak öncelikle sözleşmenin herhangi bir münhasırlık içermediği belirtilmelidir. Yetkili satıcılar, Türkiye’de sözleşme konusu kamyonları satmaya yetkili olup, aktif ve pasif satış yasağı bulunmamaktadır. Bunun yanı sıra söz konusu ürünlerin bayiler arasında satışına ilişkin olarak getirilen herhangi bir yasak da bulunmamaktadır. Diğer yandan, sözleşmede herhangi bir rekabet yasağı hükmü de yer almamaktadır. Yetkili satıcılar Mercedes’in yanı sıra istedikleri diğer tüm rakip teşebbüslerle çalışma imkânını haiz olup, teşhir yerinde rakip markalara ilişkin araçları sergileyebilmektedir. Bunun yanı sıra, sözleşmede yer alan tavsiye edilen satış fiyatının yetkili satıcılar üzerinde bağlayıcılığı bulunmamaktadır. Yetkili satıcılar kendi satış fiyatlarını belirleyebilmektedir. Son olarak, bildirim formunda, Mercedes ile yetkili satıcı arasındaki aylık hedeflere ve araç siparişine dair düzenlemelerin yetkili satıcının satış taahhüdünde bulunduğu anlamını taşımadığı belirtilmiştir. Tüm bu nedenlerle, bildirim konusu sözleşmenin bireysel muafiyetin son koşulunu da sağladığı sonucuna ulaşılmıştır.

H. SONUÇ

- (26) Düzenlenen rapora ve incelenen dosya kapsamına göre, Mercedes-Benz Türk A.Ş. ve Gelecek Otomotiv San. ve Tic. A.Ş. arasında imzalanan yetkili satıcılık sözleşmesine 4054 sayılı Kanun’un 5. maddesinde sayılan şartların tamamını karşılaması nedeniyle bireysel muafiyet tanınmasına OYBİRLİĞİ ile karar verilmiştir.